

והא אתמר: האופה מיום טוב לחול —

רב הסדא אמר: לוקח.

רבה אמר: אינו לוקח.

רב הסדא אמר שלוקח כי לא אמרינן "הואיל ומקלעי ליה אורחים חזי ליה — השתא נמי חזי ליה".

רבה אמר: אינו לוקח כי אמרינן "הואיל".

אלא, לא תימא הואיל ואפשר לפייסם לכלבים בנבילה אלא מדובר בכגון דאית ליה נבלה, דודאי אפשר לפייסן בנבלה.

בעו מניה מרב הונא: הני בני באגא, ישראל הדרים בכפרים, דרמו עליהו קמחא דבני חילא שהמלך הטיל עליהם לאפות את הלחם לחייליו — מהו לאפותה ביום טוב?

אמר להו: חזינא, אי יהבי ליה רפתא מהלחם לינוקא, ולא קפדי על כך — הרי מעתה כל חדא וחדא מהלחמים חזיא לינוקא, ושרי.

ואי לאו — אסור.

והתניא: מעשה בשמעון התימני שלא בא אמש לבית המדרש. בשחרית מצאו רבי יהודה בן בבא.

אמר לו: מפני מה לא באת אמש לבית המדרש?

אמר לו: בלשת גדודי נכרים באה לעירנו, ובקשה לחטוף את כל העיר על עסקי ממון, ושחטנו להם עגל והאכלנום, ופטרנום לשלום.

אמר לו: תמה אני אם לא יצא שכרכם בהפסדכם?!

שהרי אמרה תורה "לכם" ולא לנכרים.

ואמאי? הא חזי גם לישראל למוכל מיניה?

אמר רב יוסף: עגל טרפה הואי.

והא חזי לכלבים!

ומשינן: תנאי היא שנחלקו בדבר. דתניא: "אך אשר יאכל לכל נפש — הוא לברו יעשה לכם".

ממשמע שנאמר "לכל נפש" שומע אני אפילו עבור נפש בהמה במשמע, וכענין שנאמר "ומכה נפש בהמה ישלמנה"?

תלמוד לומר: לכם — ולא לכלבים. דברי רבי כא-ב יוסי הגלילי.

רבי עקיבא אומר: אפילו נפש בהמה במשמע.

אם כן, מה תלמוד לומר לכם? — לכם ולא לנכרים.

ומה ראית לרבות את הכלבים ולהוציא את הנכרים?

מרבה אני את הכלבים לפי שמזונותן עליך,

ומוציא אני את הנכרים — שאין מזונותן עליך.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: ולרבי יוסי הגלילי, דאמר "לכם" ולא לכלבים — הני סופלי לחיותא, גרעיני תמרים שאנו נוהגים להאכיל לבהמות, היכי שדינן להו ביום טוב, והרי הם מוקצה, כיון שאינן ראויים אפילו למאכל בהמה ביום טוב?!

אמר ליה: הואיל וחזו הגרעינים הללו להסקה.

תינח ביבישתא בגרעינים יבשים, —
ברטיבתא מאי איכא למימר?

אמר ליה: חזו להיסק גדול.

תינח ביום טוב שמותר בהיסק — בשבת
מאי איכא למימר?

מטלטלין לחו אנב ריפתא, על גבי לחם,
כדשמואל.

ואין לאסור זאת מחמת זלזול בלחם, לפי מה
דאמר שמואל: עושה אדם כל צרכו בפת.

ופליגא רב הונא האומר [בעמוד הקודם]
שאם אפשר לתת לחם אחד לתינוק מותר
לאפות לנכרים, דרבי יהושע בן לוי.

דאמר רבי יהושע בן לוי: מזמנין את הנכרי
בשבת, ואין מזמנין את הנכרי ביום טוב,
גזרה שמא ירבה בשבילו.

רב אחא בר יעקב אמר: אפילו בשבת נמי
לא, משום שיורי כוסות ממה שישתה שהן
מוקצה.

ופרכינן: אי הכי, שיורי כוסות דידן נמי
מוקצה מחמת מיאוס הם.

ומשנינן: שיורי כוסות דידן — חזו
לתרנגולין.

ופרכינן: שיורי כוסות דידהו — נמי חזו
לתרנגולין!

ומשנינן: שיורי כוסות של יין דידהו איסורי
הנאה נינהו.

ופרכינן: ולטלטלינהו לשיורי הכוסות אנב
כסא, כוס היין.

מי לא אמר רבא: מטלטלין כנונא מחתה של
גחלים אנב קטמיה האפר שלה כשהטא
מיועד לכסות בו, אף על גב דאיכא עליה
שברי עצים שהם מוקצה!

ומשנינן: התם השברי עצים לאו איסורי
הנאה נינהו, הכא בשירוי כוס נכרי —
איסורי הנאה נינהו, והמוקצה שלהם יותר
חמור.

אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא: ולהוי האי
מוקצה כגרף של רעי, ככלי מלא צואה,
שמותר להוציאו.

אמר ליה: וכי עושין גרף של רעי לכתחלה!?

וכאן המדובר שאסור להזמינו לכתחילה.

אדבריה הולין רבא למר שמואל, ודרש:

מזמנין את הנכרי בשבת, ואין מזמנין את
הנכרי ביום טוב, גזרה שמא ירבה בשבילו.

מרימר ומר זוטרא כי הוה מקלע לחו נכרי
ביום טוב אמרו ליה: אי ניחא לך במאי
דטריחא לך — מוטב.

ואי לא — טריחא יתירא אדעתא דידך לא
טריחין.

מתניתין:

א. בית שמאי אומרים: לא יחם אדם חמין
לרחיצת רגליו ביום טוב, אלא אם כן ראויין
לשתיה,

ובית הלל מתירין.

ב. עושה אדם מדורה ומתחמם כנגדה.

גמרא:

אי דאנח עירובי תבשילין — מאי טעמא
דבית שמאי?

איבעיא להו: האי מדורה — מאן קתני לה?

ואי דלא אנח עירובי תבשילין — מאי טעמא
דבית הלל?

האם דברי הכל היא, ושני להו לבית שמאי
בין הנאת כל גופו להנאת אבר אחד.

אמר רב הונא: לעולם, אימא לך שלא הניח
עירובי תבשילין. וכדי חייו שרו ליה רבנן.
ונחלקו בהטמנה.

או דלמא, בית הלל קתני לה, אבל בית
שמאי לא שני להו!

ורב הונא לטעמיה, דאמר רב הונא: מי שלא
הניח עירובי תבשילין אופין לו פת אחת,
ומבשילין לו קדרה אחת ומדליקין לו את ^{כב-א}
הנר לכבוד שבת.

תא שמע: בית שמאי אומרים: לא יעשה
אדם מדורה ויתחמם כנגדה, ובית הלל
מתירין.

מתניתין:

משום רבי יצחק אמרו: אף צולין לו דג קטן
לשבת.

בשלשה דברים היה רבן גמליאל מחמיר
בדברי בית שמאי:

תניא נמי הכי כרב הונא: מי שלא הניח
עירובי תבשילין — אופין לו פת אחת,
וטומנין לו קדרה אחת, ומדליקין לו את הנר,
ומחמין לו קיתון אחד. ויש אומרים: אף
צולין לו דג קטן.

א. אין טומנין את החמין לכתחלה ביום
טוב, לפי שנראה שמכנים לצורך שבת,
שהרי ביום טוב אין טומנים.

ב. ואין זוקפין את המנורה ביום טוב.

רבא אמר: לעולם מדובר במשנתנו בכגון
שהניח עירוב תבשילין. ושאיני הטמנה, שלא
הותרה היות דמוכהא מלתא דאדעתא
דשבתא קעביד, שמוכח ממעשיו כי לכבוד
השבת הוא עשה את ההטמנה, שהרי אין
אנשים טומנים ביום טוב. ולא התירו על
סמך העירוב אלא מלאכות שלא ניכר
בעשייתן שהן לכבוד שבת, במיוחד.

ג. ואין אופין פתין גריצין עבים שיש בהם
טירחה, אלא רק רקיקין דקים.

אמר רבן גמליאל: מימיהן של בית אבא לא
היו אופין פתין גריצין אלא רקיקין.

איתיביה אביי לרבא מהא דתניא: חנניה
אומר, בית שמאי אומרים:

אמרו לו: מה נעשה לבית אביך, שהיו
מחמירין על עצמן, ומקילין לכל ישראל
להיות אופין פתין גריצין וחררין.

גמרא:

א. אין אופין מיום טוב לשבת אלא אם כן
ערב עירוב בפת אפויה. כי אין די בעירוב
של תבשיל כדי להתיר אפיה.

היכי דמי?